

Ko (socialna) politika postane kaznovalna: (ponovno) odkritje „podrazreda“ instrumenta depolitizacije krize slovenske (neo)liberalne države

Andrej Kapun Vrišer, mladi raziskovalec na Pravnem inštitutu ZRS Koper

Nina Žnidaršič, asistentka na Inštitutu za kriminologijo

Kongres kazenskega prava in kriminologije, 21. in 22. maj 2026

Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani

„(JAVNA) VARNOST“

»Mislim, da vsi ti, ki smo ostali danes v tej dvorani, mislimo isto in razmišljamo v podobni smeri, da hočemo, da so naše državljanke in državljani **varni** v Republiki Sloveniji. Kajti mislim, da varnost [...] **ni pojem ne levice ne desnice**, ampak to nam je **skupni pojem**.«

»**Varnost** je pomemben del družbe in odgovorna politika je tista, ki varnost družbe zagotavlja.«

»... je predvsem normalna reakcija kakršnekoli oblasti, normalna, normalna reakcija levosredinske vlade, ki ni obremenjena z ne vem čim, s kakšnimi ideologijami, ampak normalno. **Varnost ni ne leva ne desna** in največja napaka leve sredine v zadnjih 30 letih je, da je varnost zanemarjala.«

»... **dokazan padec javne varnosti**. [...] Statistika kaže na skoraj 34 odstotno rast kaznivih dejanj v času te vlade.«

»Varnost ljudi je najvišji zakon, je napisal Cicero pred več kot 2000 leti.«

„NUJNOST UKREPANJA“

»Seveda bi bilo bolj smotrnno, da bi zakone in ukrepe v zvezi z romsko skupnostjo oblikovali postopoma, skozi dolgotrajni proces in s čim širšim konsenzom, vendar ta **manevrski prostor** je bil **zapravljen**, zato **smo primorani** delovati interventno.«

»Zato je zakon **nujen**, ne kot populističen ukrep, ampak kot resna intervencija, da se **sistem okrepi** in da deluje.«

»Na območju jugovzhodnega dela Slovenije se prebivalci soočajo z **vse bolj zahtevnimi razmerami**, predvsem zaradi naraščajoče stopnje kriminala in nasilja, ki **jih izvajajo Romi**, posamezni **Romi** ali skupine **Romov**.«

»Popravnega izpita politika **nima več**.«

„PRAVICE ŽRTEV“

»[M]i Šutarjev zakon razumemo kot zakon za **krepitev** ustavno pravnih dobrin **potencialnih žrtev** in **oškodovancev**.«

»Ali imajo v naši državi pravice zgolj kriminalci? Zdi se tako. Kje pa so **pravice oškodovancev**? [...] Ker v tej državi se lahko **veselijo samo kriminalci**.«

»Toda danes smo v realnosti, kjer je določena stopnja represije seveda nujna. Ne zaradi ideologije, ne zaradi želje po kaznovanju, ampak zaradi **zaščite žrtev**, zaradi zaščite **naših skupnosti**, zaradi zaščite tistih, ki sami ne morejo stopiti pred nasilje in reči, dovolj je.«

»Kajti trenutno se zdi, da **imajo storilci več pravic kot žrtve** njihovih kaznivih dejanj.«

„OBČUTEK NEKAZNOVANOSTI“

»Mnogi dolžniki so lastniki **dragih telefonov, dragih vozil, drugih tehničnih predmetov**.«

»... v kaznovalni politiki se želimo dotakniti tistih, ki **permanentno kršijo zakone**«.

»Ne gre za zakon proti katerikoli skupnosti, gre za zakon proti kriminalcem, za zakon proti nasilju in za zakon **proti občutku nekaznovanosti**«.

»30 let mi postajamo **absolutno permisivna država** ... In vsi, če kdo nekaj reče, če kdo terja od nekoga odgovornost, je pa že avtokrat.«

„ODGOVORNA IN UČINKOVITA POLITIKA“

»**Učinkovitost sodstva** pomeni to, da kriminalce **kaznujemo** in jih spravimo tja, **kamor spadajo** – to je učinkovita država.«

»Glede ekskluzije dokazov mi načelno menimo, da je sprememba 18. člena Zakona o kazenskem postopku dobrodošla, da se je v praksi pokazalo, da absolutna ekskluzija dokazov, kot je sedaj uveljavljena, dejansko pogosto onemogoča **uspešno izvedbo kazenskih postopkov**.«

»Varnost je pomemben del družbe in **odgovorna politika** je tista, ki varnost družbe zagotavlja.«

»... tukaj naslavljamo dva kazniva dejanja, ki jih sedaj dajemo v prekrške in so seveda, vi dobro veste, na območju občin z romsko populacijo zelo, zelo pogoste. [...] S tem **poenostavljamo učinkovitejšo** prvič, **sankcioniranje** in drugič, **izvršbo**. Nenazadnje ne koncu je tudi nadomestni zapor kot najvišja oblika sankcije.«

»Čas je, da se sistem brezplačne pravne pomoči neha izkoriščati, saj se **obremenjuje, povečuje stroške** za državni **proračun** in **zmanjšuje dostopnost** brezplačne pravne pomoči za tiste osebe, ki pravno pomoč dejansko potrebujejo.«

• • •

»Predvsem bi pa tukaj **pravno stroko** pozval, da **naj se zaveda**, da sedaj je **del problema**«.

»Take razprave, kot smo jih slišali od vas, spoštovani kolegi iz koalicije, nam bi vi sami pred tremi meseci, ko se ni zgodila tragedija, umor v Novem mestu, označevali za rasistične, ksenofobne in tako dalje.«

»Kajti **če si dober državljan**, za kar si vsi želimo, da večina državljanek in državljanov je, da ne delamo oziroma nimamo kakšnih kriminalnih namenov, **je ta zakonodaja dobra**.«

»Nad tožilci ni **nobenega nadzora**.«

»**Romi** iz, bom rekel, **gole objestnosti** je pravzaprav izredno zavrženo in pa ostudno kaznivo dejanje, ki si ga pravzaprav ne predstavljam, kako nasilen moraš biti, da greš gospoda, ki obdeluje svojo njivo, in ga pravzaprav s pestmi napadeš.«

»... na koncu ugotoviš, da je, če se ukvarjaš s socialo, **bistveno bolje biti na sociali kot, kot v delovnem razmerju**. Na koncu imaš še zajamčeno državno pokojnino.«